

PUT U NEIZVESNOST*

Rodno mesto Haima Mejuhasa je Beč u Kome je rođen 21. juna 1920. u porodici Nisima i Gisele, rođene Rozenblih. Imao je sestru Lili. U holokaustu mu je stradalo jedanaest članova uže porodice: otac, majka, baka Ana Rozenblih, stričevi Avram sa ženom Kamilom, Joška sa ženom Matildom i sinom Hajnrihom, Benko sa ženom Elom i sinom Haimom.

Posle završene Srednje tehničke škole 1939. zaposlio se u fabrici „Utva“ i radio na realizaciji jedrilica „Vrabac“ i „Čavka“. Posle rata je radio u Komandi ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane, u Odeljenju za studije i projekte pri RV i PVO. Kao mlad talentovan stručnjak upućen je 1947. na dalje školovanje na Mašinski fakultet u Beogradu. Tokom školovanja saradivao na projektu aviona sa inž. Bešlinom. Od 1954. do svog pensionisanja radio je u Vazduhoplovno-tehničkom institutu. Pukovnik Mejuhas je bio u malobrojnom timu projektanata koji je realizovao prvi jugoslovenski mlazni serijski projekat aviona „Galeb“. Kao rukovodilac je radio na realizaciji projekata „Kraguj“, „Jastreb“, „Orao“ i „Super galeb“. Mnogi projekti na kojima je radio: „Pčela“, „Pelikan“,

* Ovaj tekst je redigovani odlomak iz obimnog rukopisa namenjenog autorovim unucima. Tekstu je prethodilo objavljivanje jednog odlomka u „Jevrejskom almanahu“ 1971–1996. str. 457-474. Opisani događaji su se delom odigrali u zapadnoj Makedoniji pod albanskom, odnosno italijanskom okupacijom, i delom na prostoru pod bugarskom okupacijom.

„BAC-311“, „M-10“ ostali su nerealizovani, ali je i u njih ugradio svoj talent obdarenog projektanta.

Radio je i kao profesor na Mašinskom fakultetu u Mostaru. Svojim stvaralaštvom je bitno doprineo da Vazduhoplovno-tehnički institut dobije nagradu AVNOJ-a.

Deo svog bogatog talenta, Haim Mejugas je posvetio pronalazačkoj i konstruktorskoj delatnosti. Od mladih dana je razmišljao, saradivao i realizovao neobične projekte, na primer rovokopač, za to vreme veoma velikog kapaciteta, građevinske mašine za izradu zemljanih brana, čistač snega sa aerodromskih pista i auto-puteva nove koncepcije, itd. Do svoje smrti je sanjao veliki neostvaren san o proizvodnji električne energije korišćenjem snage vetra na velikim visinama.

Haim Mejugas je umro početkom 2001. godine.

Majka njegove dece Vera Mejugas se razbolela i umrla, a u daljem radu ga je podržavala druga supruga Zorica. Sin Marsel je oženjen, a kćer Vesna je udata. Od njih je imao četvoro unučadi.

U odlomku sećanja objavljenom u Jevrejskom almanahu Haim Mejugas slikovito opisuje svoje doživljaje u Beogradu pod nemačkom okupacijom; prinudni rad, hapšenja, boravak u zatvoru Specijalne policije, ponašanje pravih i lažnih prijatelja. Romantična i nevinna ljubav prema Verici, njegovoj budućoj supruzi, unela mu je nešto sreće u te mučne dane. Pukim slučajem nađen na ulici italijanski dokument – pasoš na ime Miroljuba Pančetovića iz Kičeva omogućio mu je bekstvo iz Beograda.

...

Trebalo je odlučiti: kuda ići – do Kičeva, gde bih sigurno naišao na nekoga ko je poznavao Miroljuba Pančetovića, ili do Skoplja gde su pored Bugara i Nemci, ili do Tetova. Odlučio sam – u Tetovo. Stigao sam sutradan ujutro. S koferom sam krenuo prema centru grada ne znajući kuda idem. Tako sam naišao na jedan han i tu prenoćio. Nameravao sam da radim bilo šta, da ne biram posao. Međutim, fizička radna snaga nije bila potrebna nikom ovde, u carstvu Šiptara koji su bili nosači na stanicama, inače i u Beogradu, i koji su rezali i cepali drva. Počeo sam lutati ulicama zagledajući dućane i zanatske radnje. Nije bilo industrije gde bi bio potreban tehničar, a nisam znao nikakav zanat. Tako lutajući stigla su me dvojica ljudi: nosili su gvožđa pomoću kojih se može penjati na drvene bandere. Najednom mi je sinula ideja: električna centrala! Pošao sam za njima i upitao ih gde je centrala. Bili su ljubazni i odveli me u Upravnu zgradu kod glavnog poslovođe. Bio je to čika Aleksa.

„Posla nemamo, ali želim da ti pomognem koliko-toliko da ne lutaš. Mogu da te zaposlim kao stažistu bez plate. Kad se direktor vrati s puta izbaciće te, ali možda ćemo za to vreme nešto drugo da nađemo.“ Iznenadilo me to „da nađemo“. Znači, pomoći će mi čovek koji me prvi put vidi. Nisam shvatio zašto će me „direktor izbaciti“ kad radim besplatno.

Dvojica mladih ljudi koja su me dovela do čika Alekse bila su zadužena za održavanje električne mreže Tetovo. Prvih nekoliko dana išao sam sa njima da učim zanat. Ubrzo sam uz njihovu kontrolu savladao posao, ali me nisu pustili da radim sam. Nakon dve nedelje pozvao me je čika Aleksa i rekao: „Direktor je došao i ovde više ne možeš ostati; ali ne brini, našao sam ti nov posao.“

Odveo me je do jedne električarske radnje, kod majstora Serafimovića. Tek posle oslobođenja mi je majstor Sima, tako se zvao Serafimović, priznao da je Aleksa još od prvog dana bio siguran da sam Jevrejin. Za celo vreme rata pravili su se da sam Miroljub Pančetović iz Kičeva; da nije bilo njih i njihove nenametljive brige i pomoći, pitanje je da li bih o svemu tome mogao da pišem. Majstor Sima mi je objasnio da šegrtri nemaju platu, ali kada bude i ako bude imao koristi od mog rada častiće me nešto. Počeo sam da učim i radim električarski zanat.

Nakon mesec dana počeli su problemi sa Kvesturom (italijanska policija). Direktor električne centrale, ruski emigrant iz Prvog svetskog rata, prijavio me je kao komunistu pobeglog iz Srbije. Italijani su me ispitivali zbog čega sam došao, zašto nisam otišao u Kičevo, zašto se nisam prijavio kod njih – sve tako uz šamare i udarce palicom. Iznenadili su se kako dobro govorim italijanski. Konačno je islednik rekao: „Možemo sve to da rešimo jednostavnije. Postoji li neko ko može potvrditi da si ti Miroljub Pančetović?“

Sinula mi je ideja i rekao sam: „Kako da ne, poznajem jednu veoma značajnu ličnost, Konte M. – jednog od glavnih direktora fabrike. Da li bi bilo dovoljno da on potvrdi ko sam?“ Islednik je odgovorio: „Sigurno, tada bi sve bilo u redu.“ Odmah sam pripremio pismo čiji je sadržaj, po sećanju, bio sledeći: „Poštovani Konte M. Verujem da me se sećate, sin sam vlasnika firme ‘Motor’ iz Beograda. Prošle godine sam stažirao u vašoj fabrici po planu koji ste vi lično za mene pripremili. Sada sam u Tetovu, a rado bih došao u Italiju i zaposlio se u vašoj fabrici. Molim da mi svakako odgovorite i to preporučeno na ime Miroljub Pančetović, Tetovo. S poštovanjem Miro.“ Za manje od dve nedelje stigao je preporučeni odgovor. Islednik je bio iznenađen; bio sam i dalje sumnjiv, ali više nisam bio pozivan u Kvesturu.

Nekako je prošla zima. Kad nije bilo posla pričao sam sa komšijom fotografom. Jednog dana me je zapitao: „Ti si tehničar, pa bi morao da se razumeš i u radio-aparate.“ Priznao sam da nisam popravio još nijedan radio-aparat, ali sam odlučio da pokušam i – uspeo sam. Nekoliko dana kasnije našao mi je novu mušteriju, pa sam i taj drugi aparat uspeo da popravim. Tako je krenuo posao, ali je bilo potrebno imati ogromno strpljenje, gvozdene živce i istrajnost. Retko da koji aparat nisam uspeo da popravim. Upoznao sam se sa mladićem Žikom Marinkovićem, bio je slovoslagač, ali ni za njega nije bilo posla u Tetovu. Otac mu je umro, a majka mu se bavila vraćanjem da bi izdržavala sina i kćerku. Umela je da leči neke bolesti travama. Nije naplaćivala svoje usluge, ali je primala poklone koji su omogućavali porodici da se prehrani.

Nenaviknut na nerad, Žika se spremao za odlazak u Skoplje, tada pod bugarskom okupacijom, da nađe posao, a tražio je i društvo. Ilegalni prelaz preko granice nije predstavljao teškoću. Žika koji je bio iz Tetova znao je kako da neopaženo napustimo grad. Kretali smo se sporednim putevima, bez razgovora, osluškujući i pritajivši se kad je trebalo.

Stigavši u Skoplje hteli smo da nabavimo lične karte da bi sve bilo legalno. Bilo je uobičajeno da se prijavimo Tetovsko-gostivarskom bratstvu gde bi nam na osnovu albanske lične karte dali preporuku za bugarsku policiju, koja bi nam potom na osnovu te preporuke izdala bugarsku ličnu kartu. U bratstvu su nas lepo primili kao mladiće „koji su došli u svoju domovinu“, dali nam preporuke za policiju koja se nalazila preko puta i ispratili do izlaska. Islednik me je u policijskoj stanici pitao kako se zovem. U Tetovu sam se zvao Miroљub Pančetović, tako je i pisalo u mojoj albanskoj ličnoj karti, a pošto su u Skoplju bili Bugari preporučeno mi je da se nazovem Pančetov. Zato sam i rekao: „Miroљub Pančetov.“

Kao grom iz vedra neba pogodila me je pesnica islednika koji se pretvorio u zver. Pljuštali su udarci i pitanja: „Ko si ti? Kod koga si došao? Koja ti je veza?“ Onda je prekinuo rečima: „Za danas dosta, ali propevaćeš ti meni!“

Odveli su me u poveću ćeliju gde su mi zatvorenici stavljali obloge na zadobijene ozlede. Prva noć u zatvoru bila je strašna: osim umora od hodanja, gladi, batina i straha od onoga što me čeka pojavile su se i stenice koje su me nemilosrdno grizle, pa nisam spavao. Idućeg jutra su me ponovo odveli na saslušanje: Bila su trojica, vezali su mi šake, a ispod kolena provukli gredu. Gredu su podigli na naslone stolica, tako da mi je glava visila nadole, a tabani nagore. Potom su izvukli pendrek, lanac i kaiš i počeli naizmenično da udaraju. Prosto je neverovatno koliko čovek može da izdrži čak i onda kad misli da je to nemoguće.

Vrištao sam od bolova, padao, puzao, primao udarce, hodao po krvavom tragu od mojih rana i bauljao po krugu, ali me je kaiš svugde stizao. To je trajalo... do večnosti. Ono što nisam mogao da verujem desilo se: bio sam ne samo fizički nego i psihički slomljen. Rekao sam svoje pravo ime, da sam Jevrejin i odakle sam i na kraju upitao islednika šta će biti dalje. Slegao je ramenima i rekao: „Ništa, vratićemo vas obojicu nazad u Albaniju.“

Pomoću stolice, dvojica islednika su me odnela u ćeliju; tu su me Žika i ostali zatvorenici prihvatili i od donjih delova košulja napravili obloge i zavoje. Nakon deset dana počeo sam polako da stajem na noge i da se smirujem. Konačno, posle dve i po nedelje pozvao je islednik Žiku i mene i rekao da smo nepoželjni u novoj Bugarskoj, da će nas sprovesti do granice i vratiti u Albaniju. Vratiti – značilo je ilegalno prebaciti kao što smo i došli. Pod stražom smo se noću kretali sporednim putevima prema graničnom prelazu. Graničari su nam pokazali mesto na kojem možemo da predemo a da ne naiđemo na albansku patrolu.

Fotografija sa lične karte iz 1941. i Haim Mejuhas 1945. godine

Vojnici su nas napustili i mi smo se kretali kroz gustu šumu sve dok nismo izbili na proplanak. Išli smo izvesno vreme proplankom, a onda smo čuli komandu: „Stoj! Lezi!“ Legli smo potrbuške i tada su počele batine, sve dok se graničar nije zamorio i upitao: „Koliko para imate?“ Odgovorili smo da nemamo para jer smo bili u zatvoru i sve potrošili. Bio je besan i nastavio da nas bije, ali je najzad rekao: „Begajte!“ Nije trebalo dva puta da kaže; skočili smo, potrčali prema ivici šume i tu smo pali od umora i bolova.

Da bismo se lakše orijentisali pričekali smo da svane. Ujutro smo nedaleko ispod nas videli put za Tetovo. Stigli smo do Žikine kuće negde oko podne. Bio je to kraj našeg putešestvija u veliku Bugarsku. Žikina dobroćudna i mudra majka prihvatila me je kao i svog Žiku, bez reči. Znala je da nemam ništa i rekla da ću joj pomoći kad budem nešto zaradio, a ako ne, ipak ću imati da jedem koliko i oni. Nastavio sam da radim kod Sime, koji je počeo da određuje koliko će biti naplaćivan moj rad, i prihvatio sam taj novi način. Za divno čudo, posla preko glave, a zarada odlična! Svaka opravka bila je izazov za mene. Niko me nije podučavao kako se popravljaju radio-aparati, a postao sam dobar majstor.

Nakon povratka iz Skoplja povezo sam se sa simpatizerima NOB-a. Sima i ja smo davali mesečni prilog jednom od skojevaca. Prepuštajući Simi nalaženje poslova i njihovu naplatu zarađivao sam mnogo bolje i živio tako da sam Žikinoj majci mogao plaćati znatno više nego što je trebalo. Ali želeo sam da joj se odužim, a ona mi je to vraćala ponašajući se prema meni kao da sam joj drugi sin. Na nesreću, ta dobra žena je poginula od zalutalog metka kad je došlo do puškaranja u vreme kapitulacije Italije.

Koliko god da je taj događaj, kapitulacija Italije, bio radostan za pravoslavni živalj, toliko je još više učvrstio vlast Šiptara. Trebalo je da prođe gotovo mesec dana do dolaska Nemaca u ove krajeve. U međuvremenu se razbukvalo nasilje Šiptara nad pravoslavnim življem. Meni je bilo jasno da moram nestati iz Tetova, što znači da je trebalo uspostaviti vezu s nekim partizanskim odredom.

Pošto je protiv mene postojala prijava gestapovca direktora električne centrale morao sam u ilegalu. Ni kući nisam smeo da idem, pa me je Sima smestio na tavan kod neke porodice. Tu sam živio u krajnjoj neizvesnosti pošto je za skrivanje ilegalca sledilo streljanje, ili bar odvođenje u logor. Nije više bio u pitanju samo moj život nego i bezbednost onih koji su želeli da mi pomognu.

Konačno se Sima javio: „Polazi se u petak ujutro.“ Ide se prema Gostivaru jer je petkom pazarni dan, pa ima mnogo naroda i zaprežnih kola. Ja treba da napustim pešice Tetovo i da sednem u zaprežna kola iza onih u kojima sedi moj znanac Mirko. U Gostivaru treba da pratim Mirka i da posle njega uđem u istu kuću.

U kući smo ostali sve dok nije došao jedan Šiptar i rekao nam da će biti naš vodič. Svak će ići sam, na odstojanju, a pravac puta je planinski greben prema bugarskoj granici. Uz mnoge usputne neprilike izgubio sam i vezu sa vodičem i Mirkom, kretao se kroz gustu i neprohodnu šumu, sretao divlje zveri, hodao sam valjda više od deset sati gladan i umoran. Padalo je veče i mirisalo je na sneg. Lupao sam

štapom po drveću, zviždao i mislio da negde ipak mora biti kraja ovoj šumi. Onda sam iznenada čuo: „Ko ide?“ Rekoh: „Miro.“ Na to čuh: „Miro napred, ostali stoj.“ Prišao sam bliže i upitao, ne videvši nikog: „Ko si ti?“ Sledio je odgovor: „Jugoslovenska vojska u otadžbini.“ Sad sam ga video: imao je crnu bradu i brkove i šajkaču sa amblemom orla. Rekao je da je Mirko došao, da me odavno čekaju i odveo me u logor gde sam nešto pojeo. Spavalo se u zemunicama na ležajevima od suvih grana i bilo je veoma hladno. Osećao sam se vrlo neprijatno, kao da nešto mili po mom telu i vratu. Počešao sam se po vratu, a ispod nokta mi je ostala sitna bela vaška.

Odveli su me u komandantovu zemunicu na razgovor. Ne sećam se o čemu smo razgovarali, ali znam da je odred brojao do četrdeset ljudi. Bili smo potpuno odsečeni od sveta, stalno na ivici gladi, često u pokretu.

Jednog dana su me pozvali i rekli: „Izjavio si da si tehničar, probaj da popraviš našu radio-stanicu.“ Branio sam se da sam samouk, da nemam alata i rezervnih delova. Odlučeno je da napravim spisak potrebnog alata i instrumenata, da pošaljem Simi uz pismo i sve bi moglo stići za nedelju dana, što se i desilo. Radio sam tri dana i uspeo: uhvatili smo Radio-London i čuli da Nemci gube na svim frontovima. Radio-telegrafista je uspostavio vezu i sa centralom negde u Srbiji i dobio naredbu: „Krenite sa celim odredom u Srbiju.“ Pitao sam: „Kako? Kojim putem?“ Sledio je odgovor: „Javite se nemačkom majoru na skopskom aerodromu, on će vam obezbediti marš-rutu.“ Bilo je to poslednje javljanje preko radio-stanice.

Sledećeg dana je komandant sazvao zbor celog odreda, izneo šta se od nas traži i rekao da on neće saradivati s Nemcima. Opšte razočaranje i kolebanje zavlдалo je u odredu. Bio je početak jula 1944, kad se čulo da jedna partizanska izvidnica želi da uspostavi kontakt sa našim odredom, pa je određena delegacija odreda za razgovor. Na sastanku je prihvaćeno da komanda brigade primi sve ljude iz našeg odreda i rečeno da ćemo biti izjednačeni sa partizanima i u pogledu dobijanja oružja i u pogledu obaveza. Dogovor je prihvaćen sa oduševljenjem i mi smo krenuli na zbornu mesto, u susret sa Trećom makedonskom brigadom.

Bio sam raspoređen u omladinsku četvu, a dotadašnje bežanje i skrivanje po planinskim vrhovima i šumama pretvorilo se u aktivno sudelovanje u napadima i borbama. Napadali smo Nemce koji su se povlačili iz Grčke, kao i bugarske garnizone, patrole i izvidnice. Napali smo Prilep i zarobili nemački garnizon sa kompletnim naoružanjem i kamionima, putničkim automobilima i motociklima. Među kamionima je

bilo svega šta nam je trebalo: auto-radionica sa alatima za sve popravke i rezervni delovi.

Kapetan me je zadržao i sa njim smo formirali Prvu makedonsku motorizovanu brigadu čiji je komandant postao baš on, kapetan Vlado, a ja njegov zamenik. Svi koji su znali da voze kola bili su uključeni u tu brigadu. Ja sam bio zadužen da organizujem tehničku službu, obezbedim ispravnost vozila i snabdevanje gorivom. U radionicama je bilo mnogo posla; stalno se radilo jer je bilo mnogo kvarova i lomova pošto je pretovar ljudstva i opreme vršen seoskim drumovima da bi se izbegla opasnost susreta sa nemačkim kolonama, brojno jačim i bolje naoružanim.

U međuvremenu sam bio ranjen na jednom izviđačkom zadatku; iako su hteli da me zadrže u bolnici, ja sam se vratio u jedinicu jer se moralo raditi. Za razliku od drugih brigada, moji ljudi su bili stalno na putu ili u akcijama. Nemci su konačno prestali da se povlače iz Grčke, pa je došlo vreme odlučnog napada na Skoplje. Glavni zadatak brigade bio je prebacivanje drugih jedinica; naša kolona ušla je u Skoplje još dok su trajale borbe.

Život u oslobođenom Skoplju... Spavalo se u krevetima, a i hrane je bilo dovoljno. Trebalo je uvesti novu vlast, a moj ideo u tome ograničio se na moju delatnost: organizovao sam rad u velikoj skopskoj auto-radionici, uz stroge odredbe o korišćenju materijala, vozila i goriva.

Negde početkom novembra saopšteno mi je da se hitno javim Apostolskom, komandantu Glavnog štaba za Makedoniju. Ranije sam ga već video, ali nisam pretpostavljao da on zna ko sam ja. Iznenadilo me je kad me upitao: „Miro, koje ti je pravo ime?“ Rekao sam mu. Dalje me nije pustio da govorim. Kazao je da zna dosta o meni i da me je izabrao za jedan posebno poverljiv zadatak. Objasnio mi je da Skoplju ove zime preći glad, pruga prema Srbiji je uništena, drumska veza je loša, a nemamo ni dovoljno kamiona za snabdevanje Skoplja brašnom. Jedina nada je u tome da nam Bugari pomognu. Moj zadatak je bio da odnesem njegovo zapečaćeno pismo jednom bugarskom generalu u Sofiju. On je od tog generala zatražio da za Skoplje obezbedi određenu količinu brašna koju bi Bugari doneli do Krive Palanke, a ja kamionima moje brigade prevezao u Skoplje.

Uz mnogo komplikacija uspeo sam da dođem do tog generala. Pročitavši pismo rekao je da sačekam. Ujutro mi je predao zatvoreno pismo za Apostolskog uz reči: „Ispunićemo vašu molbu. Skoplje neće biti gladno.“ Sutradan sam predao pismo Apostolskom.

Predstojao nam je ogroman posao. Sa trideset kamiona i toliko šofera organizovao sam prevoz i kontrolu brašna, uz mnoge usputne neprilike usled opšte nemaštine, gladi, bezvlašća i zime. Na putu od

Skoplja do bugarske granice sam neprestano kontrolisao šta se događa. Bila je to tromesečna borba šofera i vozila protiv gladi, zime, snega i zamora. Bila je to zima kad dnevno nisam spavao više od četiri sata, smrzavao sam se i gladovao, ali se u brigadi niko nije setio da i meni treba odmor i zamena. Najzad, početkom marta 1945. završio se naš transport brašna.

U rano proleće 1945. dobio sam prvo pismo od sestre Lilige. Javila mi je da su jedino Stevo, ona i njihova kćerka preživeli, da su naša majka i baka sprovedene na Banjicu, a odatle u dušegupki odvedene u Jajince. Otac je nešto ranije zatvoren u logor na Banjici, a odatle upućen prema Pančevu, ali pošto nije mogao da se kreće brzo streljan je i gurnut u šanac pored puta. Svedok tog zločinačkog ubistva bio je neki biciklist koji je poznao mog oca.

Uspostavio sam vezu sa Beogradom i saznao da je Verica završila srednjotehničku školu i da se nalazi u nekoj partizanskoj jedinici na Sremskom frontu. Rat je još trajao i moja jedina želja je bila da se što pre vratim u Beograd.

Nakon bezbroj muka odobrena mi je nedelja dana odsustva, a radost susreta sa Lilikom bila je ogromna. Stevo se ponašao rezervisano jer je svu robu iz radnje rasprodao i novac potrošio na provode. Kad je nestalo novca našao je i drugu ženu.

Najveća želja mi je bila da nađem Vericu, ali u tome nisam uspeo. Boravak u Beogradu pokazao mi je da se ceo moj predratni svet srušio, da je od moje porodice preživela samo Lili, a sva imovina i stan su nestali.

Vraćajući se u Skoplje bio sam veoma potišten.

Bližio se kraj rata. Jednog dana, potpuno neočekivano, sa kapije kasarne javili su da me traži neka nepoznata partizanka. Bila je to Verica. Nemoguće mi je da opišem trenutke susreta posle četvorogodišnjeg iščekivanja, strepnje i nadanja, straha, sumnji i ko zna čega još.

Bila je divna, lepša nego ikad. Od devojčice je postala mlada žena, za mene najlepša žena na svetu.

Odmah po završetku rata demobilisala se i vratila u Beograd, a onda krenula u Skoplje, gde smo proveli nezvaničnih deset medenih dana. Imali smo toliko toga da ispričamo jedno drugom da deset dana nije bilo dovoljno da saznamo jedno od drugog sve što smo želeli, a kamoli da se dogovorimo o našoj budućnosti.

Nakon rata završio sam studije. Sa Vericom sam obavljao sve poslove u kući i oko dece dok ona nije obolela od teške neizlečive bolesti. Imala je samo 33 godine.